T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/507
KARAR NO : 2021/523
KARAR TR : 18/10/2021

ÖZET: 5957 sayılı Sebze ve Meyveler İle Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : T. Tarım Ürünleri Uluslararası Nak. İth. İhr. San. ve Tic. Ltd. Şti
Vekili : Av. T.A.
Davalı : Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Mersin Büyükşehir Belediyesinin 17/02/2021 tarihli ve 246 sayılı Encümen Kararı ile, hal kayıt sistemine bildirilmeyen malların taşınması veya bunların depolanması fiilini işlediğinden bahisle, davacı adına, 5957 sayılıSebze ve Meyveler İle Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca 5.115 TL idari para cezası verilmiş, 10/03/2021 tarihli ve .../645-37430 sayılı yazı ile davacıya bildirilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Hatay 2. Sulh Ceza Hâkimliği 30/03/2021 tarihli ve D.İş.2021/1701 sayılı kararı** ile, 5957 sayılı Kanunuyarınca verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın, cezalı hal rüsumu para cezasının da idari yargıda davaya konu yapıldığını belirterek, çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle görev nedeniyle başvurunun reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

4. Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. Mersin 2. İdare Mahkemesi 08/04/2021 tarihli ve E.2021/373, K.2021/446 sayılı kararı ile, dava konusu işlem kapsamında davacı şirket hakkında cezalı hal rüsumu işlemi tesis edilmiş ise, bu işlemin idari yargının bir kolu olan vergi mahkemesinin görev alanına gireceği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine, dava dosyasının bekletilmeksizin görevli Mersin Vergi Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

6. Mersin 2. Vergi Mahkemesi 29/04/2021 tarihli ve E.2021/590, K.2021/874 sayılı kararı ile, dava konusunun 5957 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezası olduğu ve bu haliyle 2576 sayılı Kanun'un vergi mahkemelerinin görevlerini belirleyen 6. maddesinde sayılan, vergi, resim, harçlar ve benzeri mali yükümler dışında kalan ve niteliği itibariyle idari uyuşmazlık olan davanın çözümünün idare mahkemesine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine ve görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Adana Bölge İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

7. Adana Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi 22/06/2021 tarihli ve E.2021/1244, K.2021/1119 sayılı kararı ile, davanın davacıya ait araç ile hal kayıt sistemine bildirilmeksizin meyve taşındığının tespit edildiği gerekçesiyle 5957 sayılı Kanun'un 14. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine istinaden belediye encümeni kararı ile verilen idari para cezasının iptali istemiyle açıldığı, davaya konu edilen işlemin hukuki mahiyetinin 2576 sayılı Kanun'un 6. maddesinde vergi mahkemesinin görevleri olarak sayılan vergi, resim, harç vb. mali yükümlülük niteliği taşımadığını belirterek, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idare mahkemesinin görevli olduğuna kesin olarak karar vermiştir.

8. **Mersin 2. İdare Mahkemesi 30/07/2021 tarihli ve E.2021/764 sayılı kararı** ile,davacıya verilen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren herhangi bir kararın da verilmediği ve dava konusu edilmediği, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağını, dolayısıyla görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümlerinin dikkate alınacağını belirterek, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesininbirinci fıkrası

uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

9. 5957 sayılı Kanun'un *"Amaç ve kapsam"* başlığı altında düzenlenen 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı, sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların ticaretinin kaliteli, standartlara ve gıda güvenilirliğine uygun olarak serbest rekabet şartları içinde yapılmasını, malların etkin şekilde tedarikini, dağıtımını ve satışını, üretici ve tüketicilerin hak vemenfaatlerinin korunmasını, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesini, toptancı halleri ile pazar yerlerinin çağdaş bir sisteme kavuşturulmasını ve işletilmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun, sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların her ne şekilde olursa olsun alımı, satımı ve devri ile toptancı halleri ve pazar yerlerinin kuruluş, işleyiş,yönetim ve denetimine ilişkin usul ve esasları, uygulanacak yaptırımları ve bakanlıklar, belediyeler ile diğer idarelerin görev, yetki ve sorumluluklarını kapsar."

10. *"Cezalar"* başlıklı 14. maddesi şöyledir:

" (1) Diğer kanunlara göre daha ağır bir ceza gerektirmediği takdirde;

……

ç) Toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malları taşıyanlara veya bunları depolayanlara, 5 inci maddenin on üçüncü fıkrası uyarınca Bakanlıkça belirlenen asgarî şartları ve bilgileri sözleşmelerde bulundurmayanlara iki bin Türk Lirası,

…..
idarî para cezası uygulanır."

11. 5957 sayılı Kanun'da davacının işlediği ileri sürülen kabahate ilişkin idari yaptırımlar düzenlenmiş, ancak bu idari yaptırımlarakarşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

12. Öte yandan, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

13. Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/10/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler İle Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

17. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

18. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

19. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğinyürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

20. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

21. İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5957 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Mersin 2. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Hatay 2. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 30/03/2021 tarihli ve D.İş.2021/1701 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Mersin 2. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Hatay 2. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 30/03/2021 tarihli ve D.İş.2021/1701 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

18/10/2021 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Muammer	Şükrü	Mehmet	Birol
TOPAL	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN